

CHROMOZÓMOVÉ POČTY NIEKTORÝCH DRUHOV RODU *FISSIDENS* Duňaša Javorčíková

Abstract. Chromosome counts are reported for five species of the genus *Fissidens* from Moravia and Slovakia: *Fissidens bryoides* ($n = 10$), *Fissidens cristatus* ($n = 12$), *Fissidens exilis* ($n = 12$), *Fissidens pusillus* ($n = 12$) and *Fissidens taxifolius* ($n = 12$). The karyological methods used are the same as described in the paper by Javorčíková & Peciar (1986).

V ý s l e d k y

Fissidens bryoides Hedw. $n = 10$ (mi)

Lokalita: Hoštěvávky okr. Znojmo, det. et leg. V. Pospíšil

Chromozómy tohoto druhu sú relatívne malé. Časté prekríženie chromozómov sťažovalo pracovný postup pri ich vyhodnocovaní. V sade chromozómov sa nachádzajú 4 dlhšie a 6 kratších chromozómov.

Fissidens cristatus Wils. $n = 12$ (mi)

Lokalita: Stará Lubovňa - Vyšné Ružbachy, det. et leg. V. Pospíšil et L. Pospíšilová

Tento príspevok je potvrdením doteraz udávaného počtu chromozómov $n = 12$ z Gäderskej doliny (Javorčíková & Peciar 1986) a lokality Branisko (Javorčíková, Ilovská & Peciar 1988). V sade chromozómov sa vyskytuje 1 dlhý chromozóm a 11 kratších, z ktorých je jeden výrazne menší telocentrický chromozóm, ktorý však nemá charakter m - chromozómu.

Fissidens exilis Hedw. $n = 12$ (mi)

Lokalita: Hoštěvávky okr. Znojmo, det. et leg. V. Pospíšil

V sade chromozómov z uvedenej lokality sú 3 dlhé chromozómy, z ktorých jeden je mediánny a dva sú submediánne. Zo siedmich stredne dlhých chromozómov sú dva mediánne, štyri submediánne a jeden telocentrický. Dva najmenšie chromozómy sú telocentrické.

Fissidens pusillus Hedw. $n = 12$ (me)

Lokalita: Topolecká pri Starej Turej, det. et leg. D. Javorčíková

Tento veľmi drobný, sporadicky sa vyskytujúci druh doteraz skúmalo veľmi málo autorov. Pri terénnych prácach v oblasti Bielych Karpát sa často stretávame s týmto druhom. Vďaka tomu je k dispozícii dostatok materiálu pre karyologické štúdium. Počet chromozómov $n = 12$ bol stanovený na základe pozorovania meiotického delenia. V sade chromozómov sa vyskytuje 12 približne rovnako veľkých bivalentov.

Fissidens taxifolius Hedw. $n = 12$ (mi)

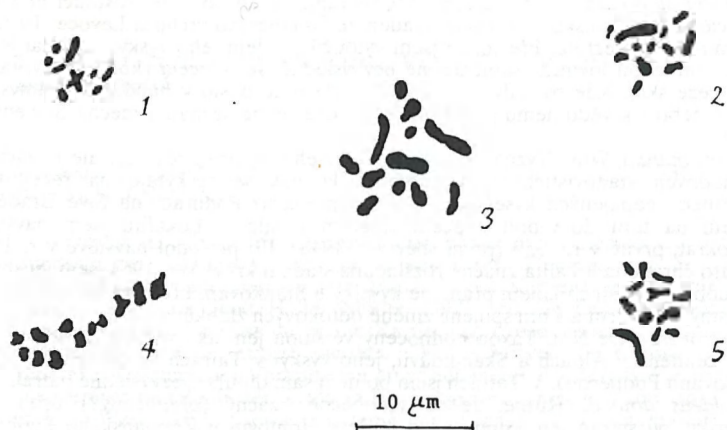
Lokalita: Stará Lubovňa - Plavnica, det. et leg. V. Pospíšil et L. Pospíšilová

V práci Javorčíková & Peciar (1986) z lokality Devínska Kobyla je udávaný počet chromozómov $n = 12 + m$. Pri štúdiu materiálu z lokality Stará Lubovňa - Plavnica sa m - chromozóm nevykytoval.

Záverom by som chcela poďakovať RNDr. V. Pospíšilovi, CSc. a p. L. Pospíšilovej za poskytnutie materiálu na karyologické analýzy.

Literatúra

- Fritsch R. (1982): Index to plant chromosome numbers - Bryophyta. - Regn. Veg. 108: 1-268.
 Javorčíková D. & Peciar V. (1986): Karyological study of the bryoflora of Slovakia I. - Acta Fac. Rer. Nat. Univ. Comen. - Bot. 33: 31-36.
 Javorčíková D., Ilovská T. & Peciar V. (1988): Karyological study of the bryoflora of Slovakia II. - Acta Fac. Rer. Nat. Univ. Comen. - Bot. 36: 79-86.

Obr. 1. 1 - *Fissidens bryoides* Hedw.: $n = 10$; 2 - *F. cristatus* Wils.: $n = 12$; 3 - *F. exilis* Hedw.: $n = 12$; 4 - *F. pusillus* Hedw.: $n = 12$; 5 - *F. taxifolius* Hedw.: $n = 12$

POZNÁMKY K VÝSKYTU NĚKTERÝCH MECHŮ NA SLOVENSKU Zdeněk Pilous

V 9. čísle Bryonory se zamýšlí V. Peciar nad výskytem a mizením některých význačných druhů mechové flóry Slovenska. Vzhledem ke svým šedesátiletým zkušenostem v oblasti bryologie si dovoluji uvést několik poznámek, které určitým způsobem doplňují nebo drobně opravují zmíněnou práci.

Pterygoneurum smaradaeianum Vaněk. Po revizi Vaňkova dokladu jsem dospěl k názoru (podobně jako A. Boros), že jde o směs sterilních, juvenilních, ale i fertálních rostlinek dvou druhů - *Phascum cuspidatum* a *Pterygoneurum subsessile*. Popis byl pořízen podle obou druhů, takže není platný.

Desmatodon heimii (Hedw.) Mitt. Jde o jednoletý druh; po vypadání výtrusů mizí a často tím zdánlivě zaniká i celá lokalita, jindy - zachovají-li se ekologické podmínky stanoviště - se může několik let udržet. Pozoroval jsem jej na slaniskách u Štúrova, kde se dosud vyskytuje, i když mění místo výskytu. Zajímavý je Vondráčkův nálezy ve skalní štěrbině se solí pro kamzíky u Skalných vrat v Belianských Tatrách.

Entosthodon hungaricus (Boros) Loeske. Jeho výskyt je obdobou výskytu druhu předchozího: na lokalitě může zmizet, aby se následujícím rokem objevil na lokalitě jiné. Domnívám se, že pokud budou slaniska existovat, bude se na nich v různé hojnosti stále objevovat.

Pterogonium gracile (Hedw.) Sm. Druh s těžištěm rozšíření ve Středomoří, dosahuje do Maďarska, ale neroste již v Polsku. Za velmi nejistý považuji údaj ze Slovenska, neměl jsem ale možnost příslušný doklad revidovat (není v našich herbářích). Bezvýsledně jsem po tomto druhu na jižním Slovensku pátral, až jsem jej později objevil doma jako vtroušený do položky *Hypnum cupressiforme* z Pohanské hory u Hajnáčky, kde rostl na mechatých kamenech nedaleko nekrasové jeskyně v sutí (sběr z r. 1954).